

Examen VMBO-KB

2016

tijdvak 1
dinsdag 17 mei
13.30 - 15.30 uur

Nederlands CSE KB

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen en maak alle opdrachten in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 26 vragen, een samenvattingsopdracht en een schrijfopdracht.

Voor dit examen zijn maximaal 52 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Tekst 1

4p

1 Zoekend lezen

Lees eerst de vragen en zoek vervolgens de antwoorden op in de tekst.

- 1 Welk merk en type gehaktbal scoort voor dierenwelzijn 'zeer goed' en voor ongezond vet 'redelijk'?
- 2 In het artikel lees je een aantal tips over het veilig eten van gehakt. Noem drie tips.
- 3 De gehaktbal van De Vegetarische Slager is gemaakt van 100% plantaardig gehakt. Welke kleur heeft deze gehaktbal?
- 4 Het testoordeel bestaat uit een aantal onderdelen. Voor hoeveel procent telt 'dierenwelzijn' mee?
- 5 Welk merk en type gehakt heeft wel een voldoende voor het testoordeel, maar een slecht voor ongezond vet?
- 6 Naar welke drie aspecten wordt gekeken als de milieubelasting wordt beoordeeld?
- 7 Welke twee supermarkten krijgen het keurmerk 'beste koop'?
- 8 Welk merk en type gehaktbal bevat het meeste vet?
- 9 In deze test is bij het draaien van ballen gebruik gemaakt van gehaktkruidenmix. Waarin werden de ballen uit deze test gebraden?
- 10 Wat is de laagste gehaktprijs per kilo in euro's?

Tekst 2

9p

2 Samenvattingsopdracht

Vat de tekst 'Laat maar hangen' samen in maximaal 200 woorden.

Besteed daarbij alleen aandacht aan de volgende punten:

- 1 hoe ouders verveling ervaren;
- 2 de zienswijze van Dijkstra op verveling;
- 3 de functie van vervelen volgens Dijkstra;
- 4 het gevolg van het feit dat er volgens De Valck steeds minder ongestructureerde tijd beschikbaar is;
- 5 het effect op je verdere ontwikkeling wanneer je als kind van bedachte activiteit naar bedachte activiteit gaat;
- 6 hoe ouders volgens De Valck het beste met verveling om moeten gaan en het positieve effect hiervan;
- 7 de voorwaarde die Dijkstra stelt om verveling niet in de hand te werken;
- 8 de vier redenen waarom pubers hangmomenten nodig hebben.

Maak er een samenhangend geheel van. Gebruik geen telegramstijl.

Noem niet onnodig voorbeelden. Tel de woorden en zet het aantal onder de samenvatting. Zet de titel erboven.

Tekst 3

- 1p 3 Het belangrijkste doel van deze advertentie is
- A activeren.
 - B adviseren.
 - C instrueren.
 - D overtuigen.
- 1p 4 Wat is vooral het welvaartsprobleem waar de advertentie op doelt?
- 1p 5 CooP-Africa ondersteunt lokale projecten. Wat doet de organisatie precies?
- De organisatie
- A regelt nieuwe fietsen voor mensen uit Afrika.
 - B roept Nederlanders op om oude fietsen naar Afrika te sturen.
 - C verzorgt fietslessen voor mensen in Afrika.
 - D zorgt dat oude fietsen in Afrika hergebruikt worden.
- 1p 6 In het logo van CooP-Africa zie je linksonder een afbeelding van een mens op een fiets. Daarbij staat de tekst 'een fiets maakt het verschil'. Welk uitspraak past het best bij 'een fiets maakt het verschil'?
- Met een fiets
- A ben je een betere ondernemer.
 - B geniet je meer aanzien in ontwikkelingslanden.
 - C heb je meer kans op een betere toekomst.
 - D kun je makkelijk naar school fietsen.

Tekst 4

- 1p 7 In alinea 1 wordt gesproken over Europese wegbeheerders. Wat is het einddoel van deze wegbeheerders?
- A bevorderen dat Europese automobilisten verkeersborden boven de snelweg begrijpen
 - B een naslagwerk maken dat bij toekomstige projecten gebruikt kan worden
 - C een test over verkeersborden afnemen onder duizenden Europese automobilisten
 - D waarschuwingen geven aan Nederlandse automobilisten in een begrijpelijke taal

- 1p **8** In alinea 3 wordt gesproken over een naslagwerk dat bij toekomstige projecten gebruikt kan worden.
Wat wordt met dat naslagwerk bedoeld?
een beschrijving van
- A alle gemaakte afspraken en regels over begrijpelijke verkeersborden en tekens
 - B alle Europese verkeersborden en tekens
 - C alle testgegevens die via internet verzameld zijn
 - D de algemene werkwijze van de Europese wegbeheerders
- 1p **9** Wat is het verband tussen alinea 5 en alinea 6?
Alinea 6 geeft een
- A conclusie bij alinea 5.
 - B tegenstelling bij alinea 5.
 - C uitbreiding bij alinea 5.
 - D voorbeeld bij alinea 5.
- 1p **10** In alinea 6 lees je dat het onderzoek naar verkeersborden al veel heeft opgeleverd.
Op welke manier kun je voor buitenlandse automobilisten het beste een file aankondigen?
een verkeersbord met
- A alleen symbolen
 - B alleen tekst
 - C een combinatie van symbool en tekst
 - D een symbool en tekst in eigen taal
- 1p **11** In Nederland is de test vaak als eerste afgerond, stelt Remeijn in alinea 7.
→ Noem de twee verklaringen waardoor dit komt.
- 1p **12** Is de internettest volgens Theeuwes bruikbaar?
- A alleen achter de computer
 - B heel erg goed
 - C helemaal niet
 - D redelijk, als startpunt
- 1p **13** De tekst eindigt met een
- A conclusie.
 - B samenvatting.
 - C toekomstverwachting.
 - D uitsmijter.

- 1p 14 Wat is het doel van de schrijver?
Hij wil de lezer
- A informeren over begrijpelijke, Europese verkeersborden.
 - B overhalen mee te doen aan de internettest.
 - C overtuigen van het belang van begrijpelijke, Europese verkeersborden.
 - D uitleg geven over het invullen van de internettest.
- 1p 15 De titel van de tekst is 'Weg met spraakverwarring'. Je kunt het woordje 'weg' op verschillende manieren opvatten.
Wat wordt hier met het woord 'weg' bedoeld?
- A 'snelweg' en 'onverharde weg'
 - B 'snelweg' en 'verdwenen'
 - C uitsluitend als 'snelweg'
 - D uitsluitend als 'verdwenen'

Tekst 5

- 1p 16 Een schrijver kan verschillende doelen hebben met het schrijven van een tekst.
Welke twee schrijfdoelen zie je met name terug in deze tekst?
- A amuseren en informeren
 - B amuseren en overtuigen
 - C informeren en overtuigen
 - D informeren en tot handelen aanzetten
- 1p 17 Hoe wordt de tekst ingeleid in alinea 1?
De tekst wordt ingeleid door
- A de aanleiding te noemen voor het schrijven van het artikel.
 - B een voorbeeld te geven bij het onderwerp.
 - C een voor de tekst belangrijke vraag te stellen.
 - D het standpunt van de schrijver weer te geven.
- 1p 18 De alinea's 2, 3 en 4 horen bij elkaar.
Welke vraag geeft het beste de inhoud van de alinea's 2, 3 en 4 samen weer?
- A Bestaan er verschillen tussen jongens en meisjes?
 - B Verschillen hersenen van jongens en meisjes?
 - C Waarom verschillen de verwachtingen van ouders en leerkrachten?
 - D Wat zijn de oorzaken voor verschillen tussen jongens en meisjes?
- 1p 19 De schrijver is het niet eens met journalisten die aangeven dat er geen verschillen bestaan tussen jongens en meisjes.
→ Citeer een woord of woordgroep uit alinea 2 waaruit blijkt dat de schrijver het niet eens is met deze journalisten.

- 1p **20** “Dit wordt ook wel de ‘sekse-stereotypering’ genoemd.” (regels 25-27)
→ Leg uit wat er in de tekst met ‘sekse-stereotypering’ bedoeld wordt.
Gebruik voor je antwoord niet meer dan 20 woorden.
- 1p **21** “Mannen en vrouwen verschillen in ten minste vier T’s: Talents, Tastes, Temperaments en Tails.” (regels 68-71)
→ Welke van deze vier T’s is geen eigenschap van de man of vrouw zelf?
- 2p **22** “Mannen en vrouwen verschillen in ten minste vier T’s: Talents, Tastes, Temperaments en Tails.” (regels 68-71)
→ Leg voor iedere T uit wat het verschil tussen mannen en vrouwen is.
- Talents
 - Tastes
 - Temperaments
 - Tails
- 1p **23** Welke tekststructuur herken je in alinea 6 tot en met 9?
- A middel – doel
 - B opsomming
 - C overeenkomst – verschil
 - D voorwaarde
- 1p **24** “Mannen zijn gemiddeld competitiever ingesteld (...)” (regels 101-102)
→ Citeer twee woorden of woordgroepen die de schrijver in alinea 8 gebruikt voor ‘competitiever’.
- 1p **25** “De prooi (...) pad zijn.” (regels 144-152)
Dit tekstgedeelte geeft een verklaring voor het verschil tussen mannen en vrouwen in
- A Tails.
 - B Talents.
 - C Tastes.
 - D Temperaments.
- 1p **26** Een schrijver kan een tekst op verschillende manieren afsluiten:
- 1 door een aanbeveling te doen
 - 2 door een conclusie te trekken
 - 3 door een samenvatting te geven
 - 4 door een toekomstverwachting te geven
- Welke twee manieren vind je terug in alinea 11 van deze tekst?

- 1p 27 Welke zin geeft het beste de hoofdgedachte weer van deze tekst?
- A De aangeboren verschillen tussen jongens en meisjes moeten niet ontkend worden.
 - B De onderzochte verschillen tussen jongens en meisjes zijn gemiddelden.
 - C Jongens en meisjes zijn zowel op ruimtelijk als verbaal gebied verschillend.
 - D Wetenschappers zijn het oneens over de verschillen tussen jongens en meisjes.

Schrijfo opdracht

Traditiegetrouw vindt op de eerste vrijdag van april op jouw school de 'Beroependag' plaats. Op die dag krijgen alle leerlingen van 3 vmbo centrale voorlichting over beroepen en de daarbij passende vervolgoopleidingen. Enkele weken voor de Beroependag komt de decaan, meneer Jacobs, in jouw klas voor de inschrijving. Iedere leerling moet zich inschrijven voor drie presentaties. Meneer Jacobs heeft bij de samenstelling van het programma een onderscheid gemaakt tussen mannen- en vrouwenberoepen.

Tijdens het uitdelen van het programma blijkt dat nogal wat leerlingen het oneens zijn met deze opzet van de Beroependag. "Een onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen is echt niet meer van deze tijd", mopperen verschillende klasgenoten. Jullie decaan reageert daarop door te zeggen dat nou eenmaal niet alle beroepen door zowel mannen als vrouwen worden uitgevoerd. Hij haalt daarnaast de tekst 'Waarom jongens geen meisjes zijn en meisjes geen jongens' aan, die jullie onlangs gelezen hebben. In die tekst wordt gezegd dat jongens en meisjes wel degelijk verschillen. Dat rechtvaardigt volgens de decaan een onderscheid in mannen- en vrouwenberoepen. Een klasgenoot is het met de decaan eens. "Er zijn volgens mij genoeg beroepen die geschikter zijn voor meisjes dan voor jongens en andersom", geeft hij aan.

De discussie gaat nog even door en jullie worden het niet eens over de vraag of een onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen terecht is. Meneer Jacobs stelt voor om deze vraag voor te leggen aan het populaire televisieprogramma 'Kan ik je iets vragen?' van de televisiezender T10. In dat programma gaat de presentator op zoek naar antwoorden op vragen van kijkers. Meneer Jacobs vraagt je een brief te sturen naar de redactie van dit televisieprogramma om haar de vraag uit jullie klas voor te leggen en te verzoeken of de vraag beantwoord kan worden in het televisieprogramma.

13p **28 Opdracht**

Schrijf een brief naar T10, ter attentie van de redactie van het programma 'Kan ik je iets vragen?'.

Bedenk zelf een volledig adres van de televisiezender.

Dateer de brief op 10 maart 2016.

Gebruik voor je brief de gegevens uit de tekst op de vorige bladzijde en eventueel de tekst 'Waarom jongens geen meisjes zijn en meisjes geen jongens'. Gegevens die niet in de opdracht vermeld staan, moet je zelf bedenken.

Besteed in je brief aandacht aan de volgende punten:

- jezelf voorstellen met naam, klas en school;
- aanleiding van de brief: de discussie in de klas;
- de inhoud van de discussie;
- twee mogelijke redenen voor een onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen;
- jouw mening over het onderscheid tussen mannen- en vrouwenberoepen;
- twee argumenten voor jouw mening;
- de vraag die jullie als klas hebben aan de redactie van het programma;
- een verzoek om een spoedig antwoord.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.